
RIGSREVISIONEN

Notat til Statsrevisorerne om beretning om Forsvarets indkøb af større materiel

Maj
2010

revision
revision
revision

Vedrører:

Statsrevisorernes beretning nr. 6/2009 om Forsvarets indkøb af større materiel

7. maj 2010

RN A508/10

Forsvarsministerens redegørelse af 19. april 2010

I. Indledning

1. Beretningen handlede om, hvordan Forsvaret indkøber forsvarsmateriel. Rigsrevisionen undersøgte i beretningen, om Forsvaret anskaffer større materiel til den planlagte tid, pris og kvalitet, og om Forsvarsministeriet har et tilstrækkeligt grundlag for at oplyse de bevilgende myndigheder om Forsvarets materielindkøb.

I beretningen undersøgte Rigsrevisionen i alt 18 materielprojekter.

Forsvarsministeren bemærker overordnet, at undersøgelsen hovedsageligt dækker perioden 2005-2009, og at alle de undersøgte projekter er startet i den tidligere organisation på materielområdet. Ministeren kan generelt tilslutte sig beretningens konklusioner og anbefalinger.

II. Rammer for Forsvarets materielindkøb

2. Statsrevisorerne fandt det velbegrundet, at Forsvaret har iværksat tiltag, der skal forbedre og professionalisere Forsvarets indkøb af materiel. Statsrevisorerne fandt det dog ikke helt tilfredsstillende, at Forsvarets Materieltjeneste – 3 år efter omorganiseringen – stadig ikke er helt på plads og klar til at gennemføre indkøb under forsvarsforliget 2010-2014 efter nye principper og retningslinjer.

Forsvarsministeren noterer sig med tilfredshed, at de iværksatte tiltag imødekommer de identificerede problemstillinger. Ministeren bemærker i øvrigt, at ministeriet og Forsvaret – herunder Forsvarets Materieltjeneste – allerede på tidspunktet for beretningens udfærdigelse havde iværksat initiativer til at imødegå en række af de kritikpunkter, der er rejst i beretningen.

I beretningen konstaterede Rigsrevisionen, at materielområdet er præget af omorganiseringer og nye initiativer, der endnu ikke er færdigudviklet og anvendt i organisationen.

Ministeren tager Statsrevisorernes bemærkning om Forsvarets Materieltjenestes omlægning til efterretning, men bemærker også, at etableringen af en ny organisation ved sammenlægning af flere enkeltstående organisationer ofte er en kompleks proces. Hertil kommer, at etableringen af organisationen er sket på et tidspunkt, hvor det samlede forsvar var under omstrukturering. Det har i det lys været nødvendigt for Forsvarets Materieltjeneste siden etableringen i 2007 at foretage de fornødne justeringer til den samlede organisation ad flere omgange.

Jeg vil følge udviklingen i Forsvarets Materieltjeneste, herunder materieltjenestens arbejde med at færdigudvikle og bruge de nye projektværktøjer, der skal medvirke til at forbedre og professionalisere materielindkøbet.

III. Tid, pris og kvalitet

Tid

3. Statsrevisorerne konstaterede, at $\frac{1}{3}$ af materielprojekterne leveres med en forsinkelse på mellem 1 og 3 år, men at Forsvaret ikke i alle tilfælde har fastsat frister for levering og indsættelse i operativt brug. Forsinkelserne vil kunne minimeres, når Forsvaret i højere grad køber standardprodukter.

Forsvarsministeren tager Statsrevisorernes bemærkning om tid til efterretning. Ministeren noterer dog også Rigsrevisionens konklusion om, at forsinkelser også kan skyldes andre forhold, hvor Forsvarets indflydelse er begrænset, og bemærker videre Rigsrevisionens konklusion om, at Forsvaret generelt har prioriteret pris og kvalitet på bekostning af at overholde tidsfrister.

Jeg vil følge Forsvarets arbejde med at sikre, at større materiel anskaffes til den rette tid, herunder om Forsvaret fra starten af et materielprojekt klart definerer frister for levering og indsættelse i operativt brug.

Pris

4. Statsrevisorerne konstaterede videre, at materiellet generelt er anskaffet inden for bevillingerne. Der er dog eksempler på, at bevillingsoverholdelsen kun er muliggjort ved en uhenigtsmæssig praksis, hvor krav til materiellet opgives, eller hvor midler, der var afsat til reservedele, anvendes til andre udgifter.

Rigsrevisionen fandt det i beretningen tilfredsstillende, at Forsvarsministeriet fra forsvarsforliget 2010-2014 vil oplyse Finansudvalget om de driftsmæssige konsekvenser af at anskaffe materiel, og at Forsvaret fremover vil vurdere, hvad de planlagte anskaffelser koster over hele levetiden.

Forsvarsministeren noterer med tilfredshed Statsrevisorernes bemærkning om, at Forsvaret i langt de fleste tilfælde overholder bevillingen, og Rigsrevisionens konklusion om, at der i de 2 tilfælde, hvor bevillingen er væsentligt overskredet, er indhentet hjemmel hertil ved Finansudvalgets godkendelse. Ministeren noterer sig også Statsrevisorernes bemærkning om en uhenigtsmæssig praksis i Forsvaret.

Jeg vil følge Forsvarets arbejde med at sikre, at større materiel anskaffes til den rette pris, herunder

- om Forsvarsministeriet fra forsvarsforliget 2010-2014 oplyser Finansudvalget om de driftsmæssige konsekvenser af at anskaffe materiel
- om Forsvaret vurderer, hvad de planlagte anskaffelser koster over hele levetiden
- hvordan Forsvaret vil undgå, at krav til materiellet opgives, eller at midler, der er afsat til reservedele, anvendes til andre udgifter for at overholde bevillingen.

Kvalitet

5. Statsrevisorerne konstaterede i deres bemærkning til beretningen, at kun få projekter har problemer med materiellets kvalitet, men at Forsvaret ikke i alle tilfælde har opstillet krav til og fulgt op på materiellets kvalitet. Statsrevisorerne fandt det også velbegrundet, at Forsvaret i højere grad køber standardprodukter.

Rigsrevisionen anbefalede i beretningen, at Forsvaret i alle projekter fra starten definerer klare kriterier for kvaliteten, så Forsvaret kan følge disse fra start til slut, og fandt det desuden tilfredsstillende, at Forsvaret fremover i højere grad vil søge at minimere omfanget af krav for at sikre størst mulig konkurrence og reducere kompleksiteten af projekterne, og at Forsvaret i højere grad vil søge at købe standardprodukter. Rigsrevisionen anbefalede også, at Forsvaret ved planlægningen af de enkelte materielprojekter opstiller en prioriteret oversigt over krav, der eventuelt kan nedjusteres, så bevillingen kan holde. Endelig konstaterede Rigsrevisionen i beretningen, at Forsvaret især formelt mangler at vurdere, om det indkøbte materiel kan bruges til at løse de opgaver, det var forudset til, og at Forsvaret bør prioritere løbende at følge og dokumentere, om materiellet forventes at kunne løse de planlagte opgaver.

Forsvarsministeren noterer sig Statsrevisorernes bemærkning om indkøb af standardprodukter. Ministeren oplyser desuden, at Forsvaret er i gang med at udarbejde nye bestemmelser for indkøb af større materiel, og at det er ministerens forståelse, at problemstillingen vedrørende den formelle vurdering af materiellets kvalitet vil blive adresseret i disse bestemmelser.

Jeg finder det tilfredsstillende, at Forsvaret vil sikre en formel vurdering af materiellets kvalitet for at vurdere, om materiellet kan løse dets opgaver. Jeg vil følge Forsvarets arbejde med at sikre, at større materiel anskaffes til den rette kvalitet, herunder

- om Forsvaret fra starten definerer klare kriterier for kvaliteten, så Forsvaret kan følge disse fra start til slut
- om Forsvaret i højere grad søger at købe standardprodukter
- om Forsvaret ved planlægningen af de enkelte materielprojekter opstiller en prioriteret oversigt over krav, der eventuelt kan nedjusteres, så bevillingen kan holde
- om Forsvaret løbende følger og dokumenterer, om materiellet forventes at kunne løse de planlagte opgaver.

IV. Forsvarsministeriets grundlag for at oplyse om materielindkøb

6. Statsrevisorerne fandt det særdeles relevant, at Forsvarsministeriet vil reducere usikkerheden i oplysningerne til de bevilgende myndigheder om indkøbenes pris, leveringstid og kvalitet.

Forsvarsministeren noterer sig Statsrevisorernes bemærkning. Ministeren forventer, at Forsvarsministeriet og Forsvarets arbejde med at ændre indstillingstidspunktet for aktstykker, så aktstykker forelægges Finansudvalget på et senere tidspunkt, vil give et væsentligt bedre grundlag for de faglige oplysninger i aktstykker, herunder forhold vedrørende operativ indsættelse, pris og kvalitet. Ministeren noterer sig desuden Rigsrevisionens anbefaling om, at Finansministeriet og Forsvarsministeriet bør samarbejde om, hvordan en senere forelæggelse for Finansudvalget eventuelt kan ske, og at dette bør ske, inden nye større materielanskaffelser forelægges Finansudvalget.

Jeg vil følge Forsvarsministeriets arbejde med at reducere usikkerheden i oplysningerne til de bevilgende myndigheder om Forsvarets materielindkøb, herunder arbejdet med at ændre tidspunktet for forelæggelse af aktstykker for Finansudvalget.

7. Statsrevisorerne bemærkede, at de bevilgende myndigheder – ligesom forsvarsforligskredsen – bør oplyses rettidigt om væsentlige ændringer i materiellets indhold, kvalitet eller ved anden anvendelse af bevillingerne.

Forsvarsministeren noterer sig Statsrevisorernes bemærkning og oplyser, som det også fremgik af beretningen, at Forsvarsministeriet fremover vil inddrage Finansudvalget, hvis der sker væsentlige ændringer i anskaffelsernes tid, pris og kvalitet. Ministeren oplyser videre, at Forsvarsministeriet vil indlede dialog med Finansministeriet om procedure for og omfang af en styrket orientering af Finansudvalget.

Jeg finder det tilfredsstillende, at Forsvarsministeriet vil indlede en dialog med Finansministeriet om en styrket orientering af Finansudvalget og vil følge ministeriets arbejde med at sikre, at de bevilgende myndigheder oplyses rettidigt om væsentlige ændringer i materielprojekter.

8. Statsrevisorerne fandt det endelig velbegrunder, at Forsvarsministeriet har styrket tilsynet med materielområdet.

Rigsrevisionen konstaterede i beretningen, at Forsvarsministeriet siden 2008 gradvist har styrket tilsynet med Forsvarets materielanskaffelser og materieldrift og fortsat arbejder på at forbedre dette, og at Forsvarets statusrapporter, som ministeriet bruger i tilsynet, endnu ikke opfylder ministeriets krav.

Forsvarsministeren noterer sig Statsrevisorernes bemærkning og Rigsrevisionens konklusioner om ministeriets tilsyn. Ministeren har med tilfredshed yderligere noteret sig, at de iværksatte tiltag imødekommer de identificerede problemstillinger, og oplyser desuden, at Forsvarskommandoen har iværksat en reorganisering, der bl.a. vil styrke materielområdet.

Jeg finder det tilfredsstillende, at Forsvarskommandoen vil styrke sin indsats på materielområdet. Jeg vil følge, om Forsvarsministeriet til brug for tilsynet på materielområdet får pålidelige statusrapporter fra Forsvaret i overensstemmelse med ministeriets krav.

V. Sammenfatning

9. Jeg finder forsvarsministerens redegørelse tilfredsstillende.

10. Jeg vil følge udviklingen på følgende områder:

- udviklingen i Forsvarets Materieltjeneste, herunder materieltjenestens arbejde med at færdigudvikle og bruge de nye projektværktøjer, der skal medvirke til at forbedre og professionalisere materielindkøbet
- Forsvarets arbejde med at sikre, at større materiel anskaffes til den rette tid, pris og kvalitet
- Forsvarsministeriets arbejde med at reducere usikkerheden i oplysningerne til de bevilgende myndigheder om indkøbenes pris, leveringstid og kvalitet samt ministeriets arbejde med at sikre, at de bevilgende myndigheder oplyses rettidigt om væsentlige ændringer i materielprojekter
- Forsvarets statusrapporter til Forsvarsministeriet til brug for ministeriets tilsyn.

Jeg vil orientere Statsrevisorerne om resultatet af min opfølgning.

Henrik Otbo